

324

Benjamin Franklin

Young Mr. [unclear] [unclear]
[unclear] [unclear] [unclear] [unclear]

Dear Sir

003

7-25

324

2098

Handwritten text in a rectangular box:
Lundquist & Co
Squad 5-1-65
Squad 5-1-65

48808-wk

2010

003
12-25

Կրթչւնիէ եաւ Տառեր

Կրթչւն. Հայ. երգիւ. Հեքեաբի

Handwritten Armenian text in a large, stylized script, possibly a form of shorthand or a specific dialect. The text is arranged in several lines, with some characters appearing to be combinations of letters and numbers.

Handwritten Armenian text in a vertical column, consisting of a series of characters that appear to be a key or a list of symbols.

Handwritten Armenian text in a vertical column, consisting of a series of characters that appear to be a key or a list of symbols.

Մերոյ Մաշտոցի ծննդեան 1600 ամեակը արժանաւորապէս տօնուեցաւ Հայաստանի եւ արտասահմանի մէջ: Այս առթիւ հայ ազգին այս մեծ զաւակին կեանքը եւ դործը նիւթ եղան ոչ միայն բարձրագոյն դրուատական յօգուածներու այլ նաեւ՝ մէկէ աւելի ուսումնասիրական հատորներու:

Տարակոյս չկայ թէ հայ տառերուն դիւտին պատիւը կը պատկանի Մաշտոցի որ պատճառ եղաւ հայ ազգին վերածնունդին եւ ոսկեզարու ստեղծման: Սակայն մինչեւ այսօր կարելի չէ եղած փաստել թէ ի՞նչ ազդեցութիւն ծագում առաւ մեր այբուբենը:

Մենք հպարտ ենք որ առաջինը եղանք որ քրիստոնէութիւնը ընդունեցինք իբր պետական կրօնը: Կրնանք նոյնքան հպարտանալ որ ունեցած ենք մարդիկ որոնք փոխանակ փոխ առնելու ատոր անոր գիրերը հնարած են այբուբեն մը որ կատարելապէս յարմարցուած էր մեր լեզուովը գրելու դիւրութեամբ 1600 տարիէ ի վեր:

Մերոյ Մաշտոց ծանօթ էր իր ժամանակակից գրական լեզուներուն. Յունարէնի եւ Ասորերէնի: Եւ անտարակոյս այս երկու լեզուներու գրերէն օգտուեցաւ եւ յաւելումներ բնակով անոնց վրայ գոյութեան բերաւ հայ այբուբենը:

Փրոֆ. Ա. Գ. Արքահամեան, 1959-ին Երեւանի մէջ տպուած իր «Հայ Գրքի եւ Գրչութեան Պատմութիւն» գրքին մէջ (էջ 57) կուտայ զանազան գիտնականներու կարծիքները հայ գրի սկզբնաղբիւրի մասին:

Ասկէ մօտ երկու հարիւր տարի առաջ գրելով՝ Հայր Զամչեան Վրդ. այն կարծիքը կը յայտնէ թէ Մաշտոց ինքն իրեն ստեղծած է հայ տառերը:

Աղան կը գրէ թէ հայկական այբուբենի 22 տառերը ասորա - բարբառական ծագում ունին, եւ 7 հատն ալ աւելցուած են Մաշտոցի կողմէն:

Գերմանացի լեզուագետ Հիւալման կ'ենթադրէ թէ Դանիէլ Եպիսկոպոսին անուամբ 22 գրերը յունական եղած են, իսկ 14 հատն ալ հնարուած Մաշտոցի կողմէ:

Ի. Յարութիւնեանի կարծիքով հայկական այբուբենի 12 տառանիշերը անուամբ են Փիւնիկեցիներէն, 12 հատը Յունարէնէ, եւ մնացած 12 հատը հնարուած Մաշտոցի կողմէ:

Բ. Սարգիսեանը կը գրէ թէ հայկական այբուբենի

2 հատը անուամբ է ասորերէնէ, 12 հատը պարսիկներէն եւ 22 հատը՝ Յունարէնէ:

Հրաչեայ Աճառեան ուսումնասիրելով այս հարցը այն եզրակացութեան հասած է թէ հայկական այբուբենի 20 տառերը անուամբ են Յունարէնէ, 4 - 6 հատը հնարուած Մաշտոցի կողմէ, եւ մնացեալը՝ պարսկերէնէ:

Հայր Ակիմեանի կարծիքով հայ տառերուն 33 հատը անուամբ է Յունարէնէ, իսկ 3 հատը՝ Ասորերէնէ:

Փրոֆ. Արքահամեանի կարծիքով, հայ տառերուն 24 հատը Դանիէլեան գրեր են, իսկ 12 հատը՝ հնարուած Մաշտոցի կողմէ: Բայց Դանիէլեան տառերը հիմնուած էին Յունարէնի վրայ:

Ինծի այնպէս կը թուի թէ անտեսուած են քանի մը պատմական նօթեր որոնք լոյս կը տեսնին այս հանելուկին վրայ: Նշանաւոր խաւարցի հնարան՝ Di Cesnola որ՝ 10 տարի կ'իպրոս բնակելով խաղաղութիւններ ըրած է, "The Cesnola Collection of Cypriote Antiquities in the Metropolitan Museum of Art" գրքին մէջ կուտայ բարձրագոյն փիւնիկեան սափորներու եւ կոթողներու պատկերները, որոնք երեւան հանուած են Կիպրոսի մէջ: Այս սափորներուն եւ կոթողներուն վրայ կը տեսնուին Փիւնիկեան տառեր: Եթէ այս Փիւնիկեան տառերը ուշադրութեամբ քննենք, կը տեսնենք թէ անոնցմէ ոմանք կը նմանին հայ տառերուն: Ահա՛ պատմական փաստ մը որ կը հաստատէ թէ փիւնիկեան տառերէն անուամբ են հայ գրերէն մաս մը:

Փիւնիկեցիք առեւտրական ժողովուրդ մը ըլլալով կ'երթային Յունաստան, Սպանիա եւ մինչեւ Անդլիա: Եզրիպտացիներուն հետ եւս յարաբերութիւն ունէին եւ անոնց կերպարիք կոչուած գրերը տեսնելով, օգտուեցան եւ բարբառեցին իրենց նշանադրերը զորս Տի Չէնօլա կը կոչէ Փիւնիկեան տառեր:

Այս Փիւնիկեան տառերը մուտք գտան արեւելքի մէջ, մինչեւ Միջագետք, եւ կրնայ ըլլալ որ Ասորի Դանիէլ Եպիսկոպոսի մօտ գտնուած նշանադրերը սնուած էին այս Փիւնիկեան տառերէն: Արդէն զիտենք թէ՛ Մերոյ Մաշտոց իր գրերը կատարելագործեց Եղեթիոյ մէջ, որ Հայաստանի մօտ Ասորբանակ քաղաք մըն էր:

Նիւ Բօշէլ, Ն.Ե. 3. Մ. Ռ.ՅԱՅԵԼԵԱՆ

10024

003
N-25

132

7296700

« Ազգային գրադարան »

NL0019627

